

Ključne kompetencije za interprofesionalno obrazovanje i kolaborativnu praksu

Ljiljana Tasić, Univerzitet u Beogradu-
Farmaceutski fakultet

17-19.Novenbar 2016, Novi Sad

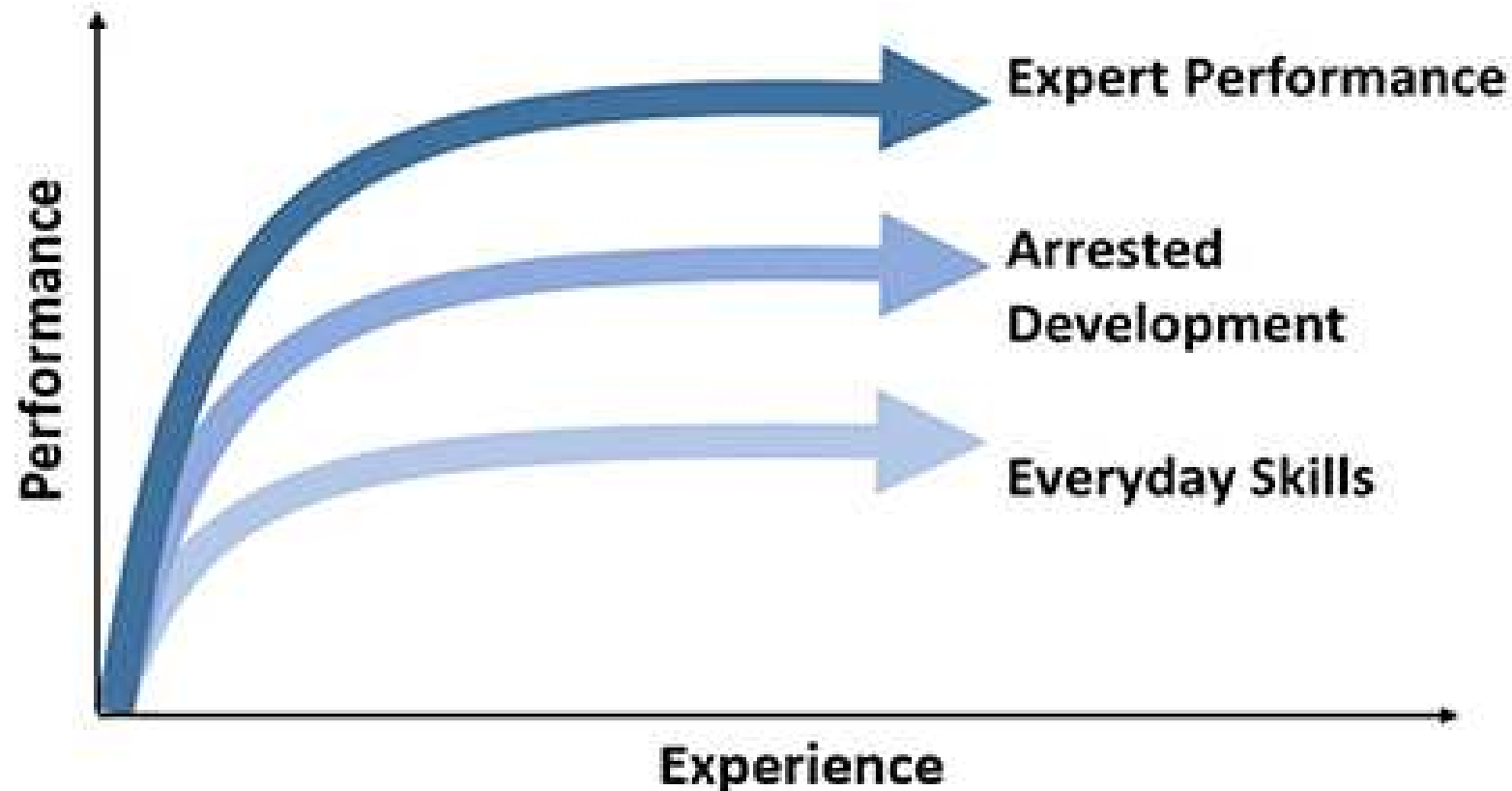
Interprofesionalna praksa i obrazovanje

Interprofesionalna praksa i obrazovanje je identifikovana kao mehanizam sposoban da utiče na TRI GRANE u zdravstvenoj zaštiti;

- poboljšava pacijentova iskustva u nezi,
- poboljšava se zdravlje populacije,
- i smanjuju se troškovi za zdravstvenu zaštitu po glavi stanovnika

(Berwick et al., 2008).

Principipi 'slobodne' saradnje/prakse

Samo refleksija studenta i povr.inf.nastavnika
Planiranje i izvršenje unparedjenja
Samo-nadzor i prilagodjavanje
Fokusirana praksa sa cikličnim ponavljanjem

Ericsson, Deliberate practice and acquisition of expert performance: a general overview.
Acad. Emerg. Med. 15, 988–994. 2008

Kompetencija

- Kompetencija je sposobnost da se prave svesni izbori iz repertoara ponašanja u situacijama i pri zadacima u obavljanju profesionalne prakse **primenom i integracijom znanja, veština i procene, ponašanja i ličnih vrednosti, u sagasnosti sa profesionalnom ulogom i odgovornostima.**

Okvir kompetencija (FIP)

- Okvir kompetencija uključuje tri klastera/domena koji u svakom domenu imaju određeni broj kompetencija-KK:
- **stručne kompetencije (KK1-8),**
- **organizacija i upravljanje (KK9-14),**
- **profesionalne i lične kompetencije (KK15-20)**

Ključne kompetencije za Interprofesionalnu kolaborativnu praksu

38 kompetencija četiri klastera/domena:

- **vrednosti/etika** u interprofesionalnoj praksi (10 kompetencija),
- **uloge/odgovornosti** (9 kompetencija),
- **interprofesionalna komunikacija** (8 kompetencija),
- **tim i timski rad** (11 kompetencija)

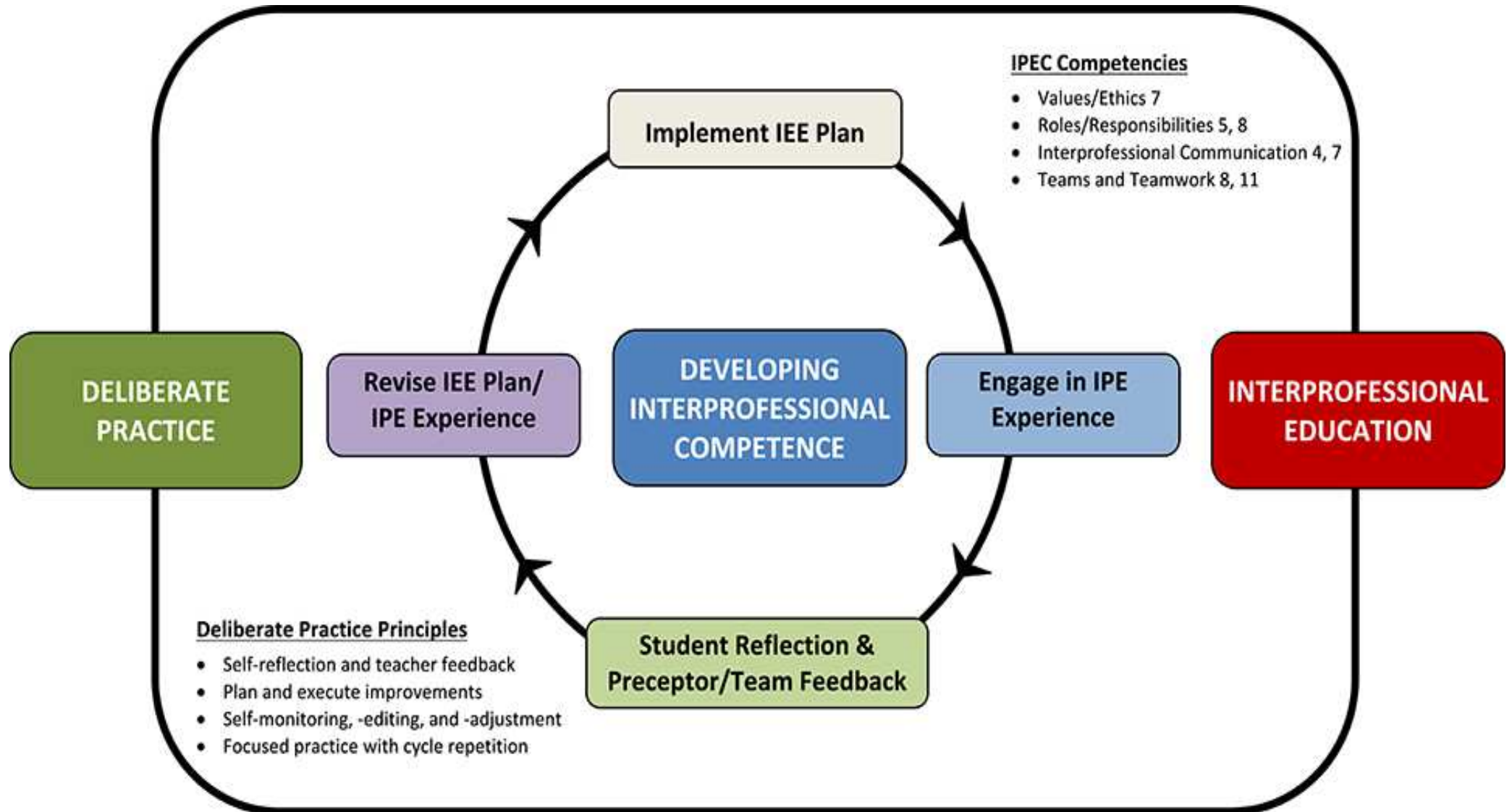
Core Competencies for Interprofessional Collaborative Practice.

[https:// ipecollaborative.org/uploads/IPEC-Core-Competencies.pdf](https://ipecollaborative.org/uploads/IPEC-Core-Competencies.pdf)

Kompetencije u IPE

- Interdisciplinarni **timski rad** je prepoznat kao ključna kompetencija među zdravstvenim profesijama,
- pored zdr.zastite koja u centru ima pacijenta/lokalne zajednice,
- prakse zasnovane na dokazima,
- IT
- i unapređenja kvaliteta.

Koncept interprofesionalno obrazovanja kompetentnih stručnjaka (IPOCKS)

Iskustva AU

Interprofessionalno obrazovanje za Kvalitetnu upotrebu lekova

- Pozitivno, i ono što ima najveću vrednost je to što su iskustva uključena i utemeljena kao i mogućnosti za interakciju studenata ostalih profesija radeći na relevantnom problemu.
- Klinička praksa/rotacije nije dovoljno iskorišćena (propustena šanse) koje daju mogućnosti za nekoliko razumno strukturiranih kurikuluma iterprofesionalnog iskustvenog učenja (IPEE)
- Iznenadjujuće, ovde ima malo socijalnog kontakta između profesija na univerzitetu čak i kada su programi locirani zajedno, što bi dalo osnovu za ponovno uspostavljanje profesionalnog korpusa.

Gilligan et al. Recommendations from recent graduates in medicine, nursing and pharmacy on improving interprofessional education in university programs: a qualitative study, BMC Medical Education 2014,14:52

Oblasti zdravstvene prakse za kolaborativnu praksu

Oblasti prakse	Profili koji su uključeni
Palijativa	Lekar, farmaceut, medicinska sestra, socijalni radnik
Pedijatrija	Lekar, farmaceut, medicinska sestra
Onkologija	Lekar, farmaceut, medicinska sestra
Urgentna stanja	Lekar, farmaceut, medicinska sestra, specijalista urgentne medicine

Poznavanje i stavovi o interprofesionalnom obrazovanju

Preliminarni rezultati anketnog upitnika
IPE tim Doc dr Dragana Simin,NS
Doc dr Danijela Djukić-Ćosić,Bgd
Prof dr Vladimir jakovljević,Kg
Prof dr Ljiljana Tasić,Bgd
Prof dr Zoran Komazec,NS

Novi Sad, 17-19. novembar 2016.

Socio-demografski podaci

- **Godine**

25-30	3 (2,5%)
31-40	47 (39,8%)
41-50	34 (28,8%)
51-60	25 (21,2%)
61 i više	9 (7,6%)

- **Pol**

Muški	27 (22,9%)
Ženski	91 (77,1%)

- **Godine radnog staža**

Do 5 godina	8 (6,8%)
6-10 godina	25 (21,2%)
11-20	39 (33,1%)
21-30	29 (24,6%)
31 i više	17 (14,4%)

Ukupan broj popunjenih upitnika - 118

Socio-demografski podaci

- Zvanje/radno mesto

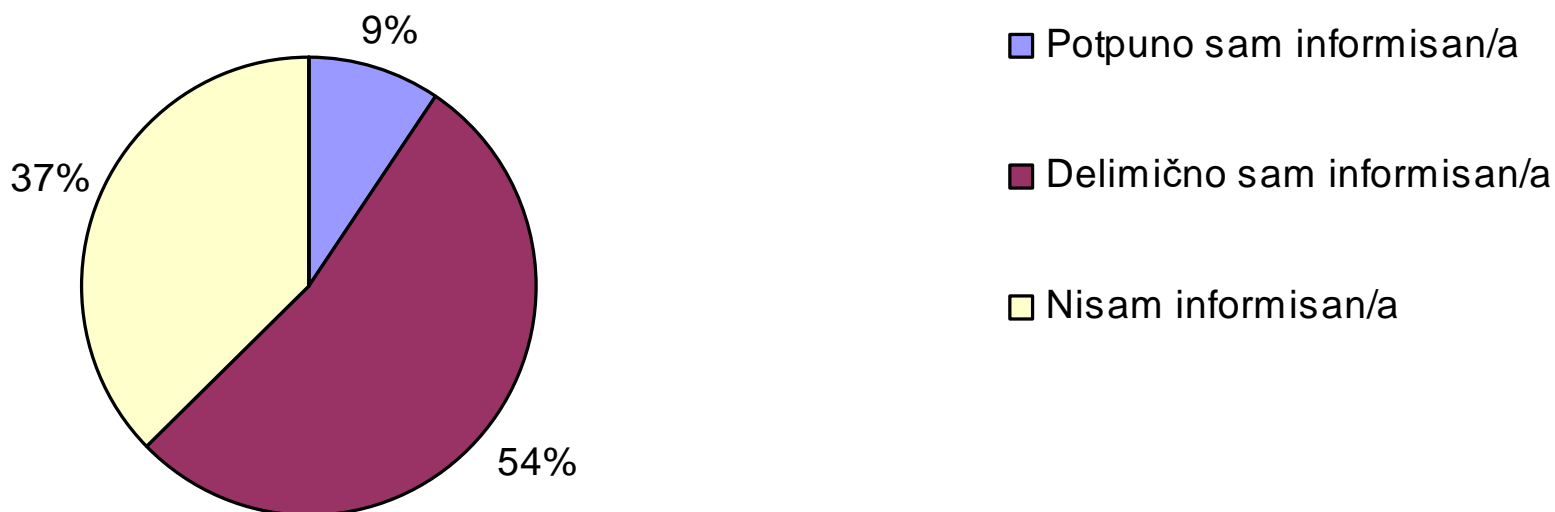
Saradnik u nastavi	2 (1,7%)
Saradnik iz prakse	1 (0,8%)
Asistent	22 (18,6%)
Klinički asistent	1 (0,8%)
Istraživač	1 (0,8%)
Docent	50(42,4%)
Vanredni profesor	19 (16,1%)
Redovni profesor	21 (17,8%)
Drugo	1 (0,8%)

Socio-demografski podaci

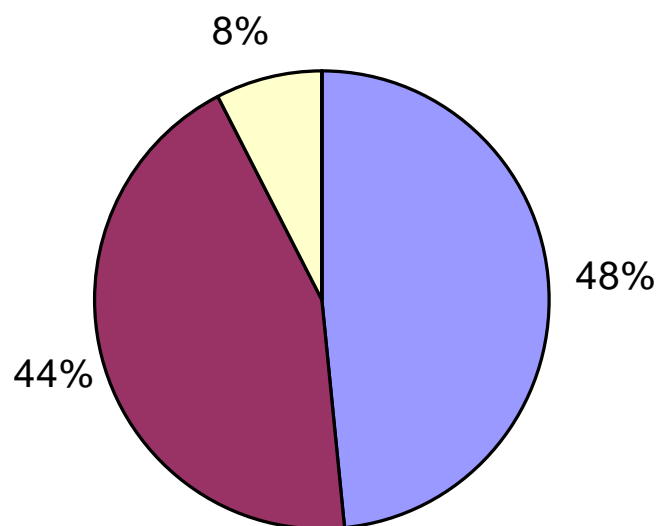
- **Visokoškolska ustanova zaposlenja**

Medicinski fakultet	71 (60,2%)
Stomatološki fakultet	4 (3,4%)
Farmaceutski fakultet	32 (27,1%)
Fakultet zdravstvene nege	0 (0%)
Odsek farmacija	9 (7,6%)
Odsek stomatologija	1 (0,8%)
Odsek sestriinstva	1 (0,8%)
Visoka zdravstvena škola strukovnih studija	0 (0%)

Da li ste kao saradnik - nastavnik koji realizuje nastavu na visokoškolskoj ustanovi zdravstvenih nauka informisani o osnovnim principima interprofesionalnog obrazovanja?

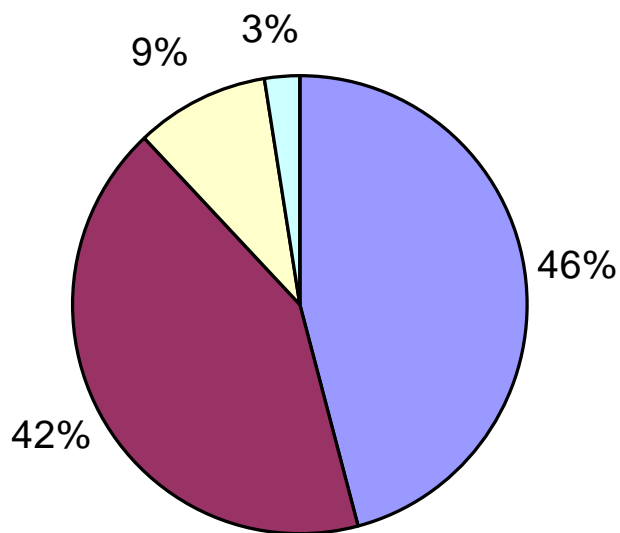
**Učenje sa studentima drugih studijskih programa zdravstvenih nauka
će omogućiti *pozitivan stav prema drugim zdravstvenim
radnicima i njihovoj ulozi* u sistemu zdravstvene zaštite:**

- Potpuno se slažem sa navedenom tvrdnjom
- Slažem se sa navedenom tvrdnjom
- Neutralan sam u odnosu na navedenu tvrdnju
- Ne slažem se sa navedenom tvrdnjom
- Uopšte se ne slažem sa navedenom tvrdnjom

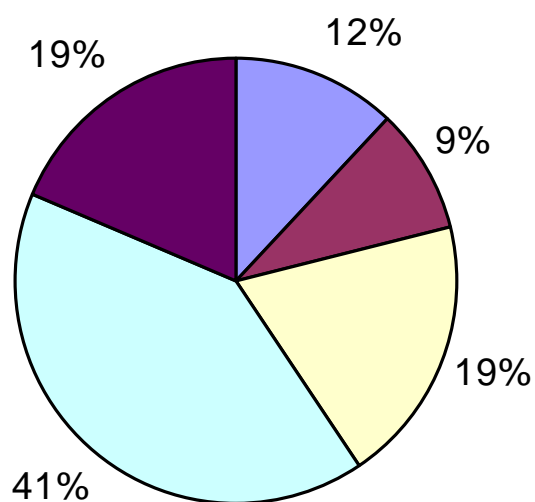

***Dobrobit za pacijenta* će biti veća ukoliko studenti različitih studijskih programa zdravstvenih nauka budu učili i radili zajedno**

- Potpuno se slažem sa navedenom tvrdnjom
- Slažem se sa navedenom tvrdnjom
- Neutralan sam u odnosu na navedenu tvrdnju
- Ne slažem se sa navedenom tvrdnjom
- Uopšte se ne slažem sa navedenom tvrdnjom

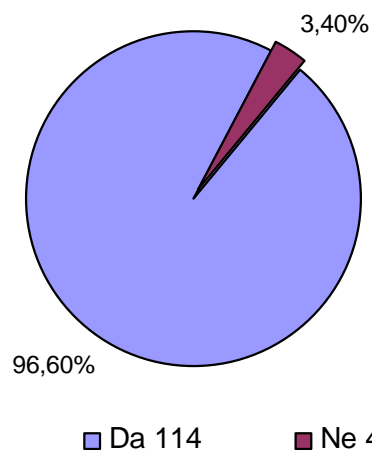
Učenje sa studentima drugih studijskih programa zdravstvenih nauka tokom studija *nije neophodno*

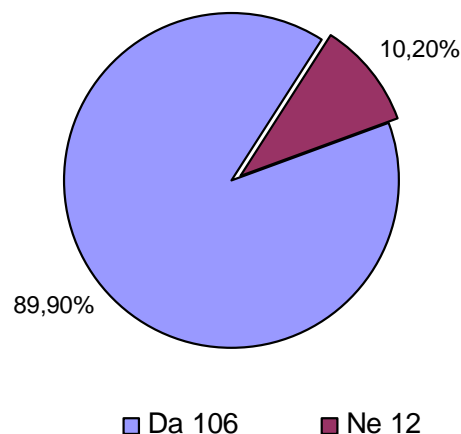
- Potpuno se slažem sa navedenom tvrdnjom
- Slažem se sa navedenom tvrdnjom
- Neutralan sam u odnosu na navedenu tvrdnju
- Ne slažem se sa navedenom tvrdnjom
- Uopšte se ne slažem sa navedenom tvrdnjom

Da li ste kao saradnik - nastavnik koji kreira i realizuje nastavu na visokoškolskoj ustanovi zdravstvenih nauka zainteresovani i voljni da.....

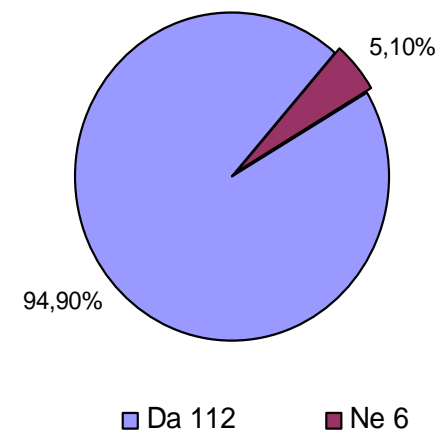
- ...usvojite nova znanja o IPE i kolaborativnoj praksi?

- ...kreirate i učestvujete u IPE?

- ...nastavne materijale koje ste kreirali delite sa svim akterima u IPE?

Neki komentari...

- *“Nadam se da će IPE inicijativa zaživeti u ustanovi u kojoj sam nastavnik.”*
- *“Nedostaje više informacija o: iskustvima drugih zemalja u pogledu osnovnih programa za interprofesionalno obrazovanje, osnovnim sadržajima interprofesionalnog obrazovanja, načinima realizacije programa nastave interprofesionalnog obrazovanja za studente različitih studijskih programa.”*
- *“Neophodno je edukovati edukatore i akreditovati programe koji uključuju časove interprofesionalnog obrazovanja da bi naučili svoje kompetencije i uskladili timski rad.”*
- *“Volela bih da pored ove ankete koju rešavamo jednom godišnje dođe i do neke konkretne realizacije ovakvog vida obrazovanja a ne da se sve završi na rešavanju ankete i prikupljanju statističkih podataka.”*
- *“Interprofesionalno obrazovanje je budućnost savremene zdravstvene usluge sa pacijentom u fokusu i apsolutno je neophodno u obrazovnom sistemu za kreiranje zdravstvenih profesionalaca.”*

Zaključne napomene

- Potrebno je **povećati znanje i percipirani značaj** različitih interprofesionalnih uloga i preusmeriti profesionalne ciljeve prema identitetu tima i zajedničkih ciljeva.
- Interdisciplinarni tim i timski rad je ključna kompetencija za IPE. Da bi se unapredilo funkcionisanje tima i da bi se poboljšali ishodi pacijenta, neophodno je da na tom unapređenju rade zajedno svi zdravstveni radnici.
- Modeli/Teorije IPE i Kolaborativne prakse skromni..dalja proučavanja su potrebna
- Uloga **kompetentnih nastavnika/menora prakse** je značajna
- najefektivniji način za uvođenje ovakvih promena, a da te promene budu sistemskog karaktera u okviru realnog zdravstvenog sistema je **ohrabrivanje, obuka nastavnika/mentora prakse !**

Hvala na pažnji!
Predlozi, sugestije, pitanja?
www.refeehs.com